

การปลูกฝังค่านิยม 'รักษ์' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน

Value Cultivation 'Rak' of Lamphun Cultures

พระครูภาวนาโสภิต วิ.ดร. (บุญญวิชิต ฌีเมืองวงศ์)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

boonyavisit@gmail.com

บทคัดย่อ

การปลูกฝังค่านิยม 'รักษ์' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน ต้องเน้นความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงสถาบันทางศาสนา โดยเริ่มจาก 1) ครอบครัว ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกฝังค่านิยม คนในครอบครัวต้องเป็นต้นแบบที่ดีที่จะสร้างความเชื่อ ความศรัทธา ความตระหนักให้เกิดการปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีของตน 2) ชุมชน ภายในชุมชนต้องมีผู้นำชุมชนต้นแบบในการรักษาวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านกิจกรรมสาธารณะ และประชาชนชาวบ้านมีโอกาสดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ 3) ภาคธุรกิจ ควรปลูกฝังค่านิยมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านเครื่องแต่งกายตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมให้พนักงานได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน 4) ภาครัฐ ควรกำหนดนโยบายระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว กำหนดนโยบายให้ประชาชนมีส่วนร่วม และสนับสนุนงบประมาณเพื่อการปลูกฝังค่านิยม 'รักษ์' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน 5) สถาบันศาสนา ควรอาศัยมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีของพระภิกษุสงฆ์ที่มีมานานนับพันปีเป็นพื้นฐานในการสร้างอัตลักษณ์อย่างมีคุณภาพ วัดในจังหวัดที่มีทุนทรัพย์ ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้วัดที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลได้จัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ขณะเดียวกัน ควรใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงช่วยประชาสัมพันธ์ รณรงค์ปลูกฝังค่านิยม 'รักษ์' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์

คำสำคัญ : อนุรักษ์, วัฒนธรรม, จังหวัดลำพูน

Abstract

Value cultivation 'Rak' of Lamphun culture must emphasize the cooperation of all social sectors, including religious institutions to benefit beginning with 1) The family is the beginning of cultivating values. A person in family members must be good role models to create belief, faith, and awareness leading to compliance with their culture and traditions. 2) The communities within the community must have the model community leaders in preserving culture and traditions, including strengthening community through public activities and the local philosophers have the opportunity to transfer knowledge to the new generations. 3) The business sector should

cultivate the values through various activities. clothing according to local culture and encouraging employees to participate in activities related to the culture and traditions of the community. 4) The government sector should determine short-term, medium-term and long-term policies for public participation and supporting the budget for cultivating values 'Rak'. culture and traditions of Lamphun Province. 5) Religious institutions should rely on Hariphunchai's cultural heritage and traditions that has been around for thousands years as the basis for quality identity. Temples in provinces have the capital should support the budget to promote the temples where are remote areas organized the activities to promote culture and traditions. Meanwhile, that should use famous people to help the public relations, campaign to cultivate the values 'Rak' the culture and traditions of Lamphun Province through online media.

Key words: Conservation. Culture. Lamphun

บทนำ

วัฒนธรรม คือ พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ มนุษย์เริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่เกิดไปจนวันตาย การที่ประชากรของสังคมต่าง ๆ มีพฤติกรรมอย่างเดียวกันแตกต่างกันไปนั้น เพราะมีการเรียนรู้ต่างกันไปตามวัฒนธรรมของตน การกระทำดังกล่าวทำให้สังคมต่าง ๆ แตกต่างกันไป การเรียนรู้ดังกล่าวรวมถึงการเรียนรู้ แบบรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว โดยผ่านสื่อกลางที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ทางสังคมที่แตกต่างกันไป เป็นต้น สิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ล้วนเป็นวัฒนธรรมทั้งสิ้น การอบรมสั่งสอนโดยสื่อที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม ย่อมจะมีอิทธิพลต่อปัจเจกชนในสังคม ไม่ว่าจะโดยตรงหรือทางอ้อมก็ตาม (งามพิศ สัตย์สวณ. 2543. 27-28) ส่วนประเพณี คือความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นแบบอันเดียวกัน หรือเป็นระเบียบแบบแผนที่ถือว่าถูกต้องหรือเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่และต่อ ๆ กันมา (ประจวบ เจริญผู้ช่วย. 2542. 181) ประเพณีเป็นกิจกรรมที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องกันมา เป็นเอกลักษณ์ และมีความสำคัญต่อสังคม เช่น การแต่งกาย ภาษา วัฒนธรรม ศาสนา ศิลปกรรม กฎหมาย คุณธรรม ความเชื่อ ฯลฯ อันเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมของสังคมเชื้อชาติต่าง ๆ กลายเป็นประเพณีประจำชาติและถ่ายทอดกันมาโดยลำดับ ประเพณีจึงเรียกได้ว่าเป็นวิถีแห่งชีวิตของสังคม โดยเฉพาะศาสนาซึ่งมีอิทธิพลต่อประเพณีไทยมากที่สุด วัดวาอารามต่าง ๆ ในไทยสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย และชี้ให้เห็นว่าชาวไทยให้ความสำคัญในการบำรุงพุทธศาสนาด้วยศิลปกรรมทั้งงดงามเพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาตั้งแต่โบราณกาล วัฒนธรรมประเพณีจึงเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของคนในสังคม ทั้งยังเป็นเครื่องวัดความเจริญ หรือความเสื่อมของสังคม ซึ่งมีผลต่อความก้าวหน้าของประเทศ เพราะประเทศจะเจริญหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาของคนในสังคม

จังหวัดลำพูน เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน และเจริญรุ่งเรืองด้วยทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ปัจจุบันจังหวัดลำพูนมีแหล่งข้อมูลและความรู้ด้านวัฒนธรรม จำนวน 228 แห่ง ประกอบด้วย พิพิธภัณฑ์ หอสมุด ศูนย์วัฒนธรรม สภาวัฒนธรรม โบราณสถาน โรงเรียนวิถีพุทธ และช่างฝีมือพื้นบ้าน มีการ

จัดการเรียน การสอนในสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน แม้ว่าจังหวัดลำพูน มีการส่งเสริมประเพณี และวัฒนธรรมเป็นเบื้องต้นอยู่แล้ว แต่ด้วยสภาพการณ์ในปัจจุบันเป็นยุคโลกไร้พรมแดน (Globalization) มีการติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วไร้ขีดจำกัด ส่งผลให้คนรุ่นใหม่มีแนวโน้มทัศนคติวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น ทำให้สภาพสังคมโดยรวมของจังหวัดลำพูน มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงจากสภาพสังคมเกษตรกรรมชนบทสู่ความเป็นสังคมเมืองอย่างรวดเร็ว แบบก้าวกระโดด ขณะเดียวกัน จากการเป็นเมืองอุตสาหกรรม ส่งผลให้จังหวัดลำพูน มีแรงงานเพิ่มขึ้นทั้งจากต่างจังหวัดและจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาพักพิงอาศัยเป็นประชากรแฝงจำนวนมากขึ้น โดยสถิติพบว่า ในปี พ.ศ. 2559-2560 มีแรงงานต่างชาตินี้ที่ไร้สัญชาติไทย เพิ่มขึ้นเป็น 4 เท่า การเคลื่อนย้ายประชากรดังกล่าว นำมาด้วยวัฒนธรรมที่แตกต่าง การไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างถิ่นส่งผลให้เมืองลำพูนกลับกลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม จึงส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรมเดิมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและคล้อยตามวัฒนธรรมใหม่ สังคมจึงมีความขัดแย้งและแตกแยกมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตทั้งระดับครอบครัว หมู่บ้าน/ชุมชน แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าวในเบื้องต้น แต่ด้วยความจำกัดของงบประมาณแผ่นดินทำให้ไม่สามารถดูแล พัฒนา รักษาและสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง ซึ่งข้อมูลจากแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2561 - 2564) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ที่ได้รวบรวมปัญหาของประชาชนในพื้นที่ จังหวัดลำพูน โดยดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาด้านสังคมของประชาชนในพื้นที่ พบว่า การเปลี่ยนแปลงโยกย้ายข้าราชการเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบบ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมด้านสังคมไม่ต่อเนื่อง และบางหน่วยงานขาดแคลนบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ ยังมีน้อย ลำบาก มีเงื่อนไขมาก ขาดความคล่องตัว ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังขาดการพัฒนา การอนุรักษ์สืบทอดที่จริงจังต่อเนื่องรวมทั้งขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการจัดการข้อมูลสารสนเทศ (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด. 2562. 109-129) ผลกระทบอันเนื่องจากสังคมพหุวัฒนธรรมดังกล่าว จึงเป็นปัญหาที่ต้องเร่งหาแนวทางแก้ไขด้วยการปลูกฝังค่านิยมการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน

แนวคิดเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม

ค่านิยม หมายถึง วิสัยสามารถของสิ่งใดก็ตามซึ่งเชื่อว่าสนองความปรารถนาของมนุษย์ได้หรือคุณสมบัติของสิ่งใดก็ตามซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นประโยชน์น่าสนใจแก่บุคคลหรือกลุ่ม (พจนานุกรมศัพท์ สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2524. 441-412) ค่านิยม ยังหมายถึง แนวคิด แนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่คนในแต่ละวัฒนธรรมมีความนิยมชมชอบเลือกหรือยึดถือเอามาเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของตน (สนธิ สมัครการ. 2533. 33) ค่านิยม เป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งบุคคลได้เลือกสรรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ (เกื้อกุล บำรุงชีพ. 2538. 99)

ค่านิยมมีความสำคัญ คือ เป็นแบบแผนสำหรับการตัดสินใจเลือกพฤติกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของบุคคลในสถานการณ์ที่ขัดแย้ง ที่ทำให้เขาต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมเป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานพฤติกรรม

ของมนุษย์ ซึ่งหมายถึง ค่านิยมที่พึงประสงค์จะช่วยพัฒนาสังคม อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของชาติ ถ้าประชาชนได้รับการปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยมที่พึงประสงค์ได้เป็นผลสำเร็จ กิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมย่อมเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้ประโยชน์ทั้งส่วนตนและส่วนรวม ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจหรือผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีทั้งการสร้างสรรคและการทำลายความสงบสุขของสังคม ปัญหาสังคมที่แก้ไขได้ยากในปัจจุบันที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากค่านิยมที่ไม่พึงปรารถนา (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2538)

จากแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ได้ระบุถึงปัญหาค่านิยมของประเทศไทยว่า ในช่วงที่ผ่านมาประชากรไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ ดังปรากฏในผลการสำรวจด้านคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ อาทิ การสำรวจโดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เมื่อปี 2561 พบว่าปัญหาความซื่อสัตย์สุจริต ทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาที่มีความรุนแรงมากที่สุด (ระดับความรุนแรง 4.13 จากคะแนนเต็ม 5.00) และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปัญหามากที่สุด รองลงมาคือปัญหาจิตสำนึกสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ซึ่งอาจสะท้อนการเปลี่ยนไปของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม(แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (10) ประเด็น การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2561 – 2580. 2561. 1)

สรุปว่า ค่านิยม เป็นแนวคิด แนวทางปฏิบัติที่คนสังคมนิยมชมชอบและยึดเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ค่านิยมมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมอันจะนำไปสู่ความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ ต้องเป็นค่านิยมอันพึงประสงค์ที่ประชาชนได้รับการปลูกฝัง แต่ปัญหาสังคมในปัจจุบันเป็นผลมาจากค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

คำว่า วัฒนธรรม เป็นภาษาบาลีและสันสกฤต วัฒนธรรม เป็นภาษาบาลี แปลว่า เจริญองงาม ส่วนคำว่า ธรรม เป็นภาษาสันสกฤต แปลว่าความดี ซึ่งถ้าแปลตามรากศัพท์ ก็คือ สภาพอันเป็นความ เจริญองงามหรือลักษณะที่แสดงถึงความเจริญองงาม อีกทั้งยังเป็นวิถีหรือในการดำรงชีวิตของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งหมายความว่ารวมถึงความคิด ศิลปะ วรรณคดีปรัชญาศีลธรรมจรรยากฎหมายภาษาความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น (อดิสร ศักดิ์สูง. 2552. 3) หรือหมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น กำหนดขึ้น มิใช่สิ่งที่มีมนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ อาจเป็นการประดิษฐ์ วัตถุสิ่งของกำหนดพฤติกรรมและความคิด ตลอดจนวิธีหรือระบบการทำงาน ฉะนั้น วัฒนธรรม ก็คือระบบในสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นมิใช่ระบบที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติตามสัญชาตญาณ (อมรา พงศาพิชญ์. 2541. หน้า 1) วัฒนธรรม ในภาษาอังกฤษว่า Culture หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญองงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน (สุชีพ ปุญญานุภาพ. 2540. หน้า 24)

ประเทศไทยเป็นดินแดนที่มั่งคั่งด้วยมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งสืบทอดกันมาช้านานมีเอกลักษณ์ของความเป็นไทยได้ชัดเจน วัฒนธรรมอาจแบ่งออกได้เป็น 5 สาขา คือ 1) วัฒนธรรมทางภาษาและวรรณคดีประเทศไทยมี

ภาษาพูดเป็นของตัวเองโดยเฉพาะ ภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นภาษาประจำชาติ เรียกว่า ภาษาไทย คนไทยได้สร้างสรรค์ภาษาและวรรณคดีไทยไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ มาทุกยุคทุกสมัย วรรณคดีเป็นผลมาจาก ภาษาเขียน ทำให้เป็นสิ่งสะท้อนให้ทราบถึงสภาพความรู้สึกและอารมณ์ ความคิด ปรัชญา สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองแบบแผนการเขียนภาษามี 2 คือ ร้อยแก้วและร้อยกรอง 2) วัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการดำรงชีวิตอันมีอยู่มากมาย แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและความนิยมของท้องถิ่นส่วนใหญ่ อาศัยวัสดุที่หาง่ายหรือมีอยู่ทั่วไปตามท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ไม้ไผ่ หวาย ปอ ใบตาล กะลามะพร้าว ดินเหนียว เป็นต้น ภาชนะ สิ่งของอาทิเช่น กระบุง ตะกร้า ชะลอม ชาม โอ่ง ผ้าทอต่าง ๆ เป็นต้น เราเรียกว่า หัตถกรรมพื้นบ้าน ซึ่งเป็นผลผลิตทางชุมชนในท้องถิ่นจนเกิดเป็นผลงานทางฝีมือที่นิยมยกย่องวางตามและประณีต เช่น การทำเครื่องถม การทำเครื่องเงิน เครื่องมุก เครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น 3) วัฒนธรรมทางจิตใจ คือ เรื่องที่เกี่ยวกับความคิด ความเชื่อและความศรัทธา ในศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการเป็นมนุษย์ อันจำแนกมนุษย์ให้แตกต่างไปจากสัตว์อื่น ๆ เพราะมนุษย์ มีวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยว มีกฎระเบียบ มีวิธีการเรียนรู้รับช่วงสืบทอดกันมาได้ และสร้างสรรค์ด้วยความคิด ปัญญาและอารมณ์ซึ่งมวลสัตว์ต่าง ๆ ไม่สามารถจะทำได้ จึงทำให้มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์ เพราะวัฒนธรรมทำให้คนเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง 4) วัฒนธรรมทางจารีตหรือขนบธรรมเนียมประเพณี ขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นเครื่องผูกพันคนให้อยู่ในสังคมเดียวกัน ทั้งที่เป็นสังคมเมืองหรือเรียกว่า ประเพณีหลวง กับท้องถิ่นเรียกว่า ประเพณีราษฎร์ 5) วัฒนธรรมทางสุนทรียะ คือ การสร้างสรรค์ความงามทางสังคม แบ่งได้เป็นทัศนศิลป์ ส่วนหนึ่งและศิลปะการแสดงอีกส่วนหนึ่ง (ประจวบ เจริญผู้ช่วย. 2542. หน้า 9)

วัฒนธรรมมีความสำคัญ คือ 1) เป็นเครื่องสร้างระเบียบแก่สังคมมนุษย์ โดยวัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดซึ่งพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน รวมถึงผลการแสดงพฤติกรรมตลอดจน การสร้างแบบแผนของความคิด ความเชื่อและค่านิยมของสมาชิกให้อยู่ในรูปแบบอันเดียวกัน 2) วัฒนธรรมทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สังคมมีวัฒนธรรมเดียวกันย่อมจะมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกเดียวกันเกิดความเป็นปึกแผ่น จงรักภักดีและอุทิศตนให้กับสังคมทำให้ สังคมอยู่รอด 3) วัฒนธรรมยังเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน เช่น รูปแบบของครอบครัวจะเห็นได้ว่าลักษณะของครอบครัวแต่ละสังคมต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมในสังคมเป็นตัวกำหนด 4) วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่ช่วยปัญหาและสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น มนุษย์จะต้องแสวงหาความรู้ จากประสบการณ์ที่ตนได้รับและประดิษฐ์คิดค้นวิธีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตและถ่ายทอดจากสมาชิกรุ่นหนึ่งไปสู่สมาชิกรุ่นต่อไปได้ โดยวัฒนธรรมของสังคม 5) วัฒนธรรมช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ดีงามเหมาะสม เช่น ความมีระเบียบวินัย ขยัน ประหยัด และการเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวสังคมนั้น ย่อมเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว และ 6) เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ คำว่า เอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเด่นของบุคคลหรือสังคม เอกลักษณ์ของคนไทย (วันเพ็ญ พวงพันธุ์บุตร. 2542. หน้า 14-15)

สรุปว่า วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงาม เป็นวิถีในการดำรงชีวิตของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง วัฒนธรรมอาจแบ่งออกได้เป็น 5 สาขา ได้แก่ ภาษาและวรรณคดี วัตถุ จิตใจ จารีตหรือขนบธรรมเนียมประเพณี และสุนทรียะ

วัฒนธรรมมีความสำคัญที่ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน เป็นเครื่องมือที่ช่วยปัญหาและสนองความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์ ช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า และเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับประเพณี

คำว่า ประเพณี หมายถึง ความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นแบบอันเดียวกัน หรือเป็นระเบียบแบบแผนที่ดีว่าถูกต้องหรือเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่และต่อ ๆ กันมา (ประจวบ เี่ยมผู้ช่วย. 2542. 181) ซึ่งโดยความเป็นจริงประเพณี หมายถึง ระเบียบแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าดี เห็นว่าถูกต้องเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคมและมีการปฏิบัติสืบต่อ ๆ กันมา ส่วนประเพณีท้องถิ่น หมายถึง ประเพณีที่มีการยึดถือปฏิบัติอยู่ภายในท้องถิ่น โดยแนวทางปฏิบัติอาจจะคล้ายคลึงกับประเพณีในท้องถิ่นอื่น หรืออาจมีความใกล้เคียงกัน หรืออาจแตกต่างกันก็ได้ (ทวี ทองสว่าง. 2546. 37) สองความหมายได้ให้ความสำคัญกับประเพณีในฐานะสิ่งที่แต่ละสังคมนิยมยึดถือประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นแบบแผนที่ตติงตาม ทั้งนี้การปฏิบัติตามประเพณีย่อมจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้าง คงไว้บ้าง ดังนั้น ประเพณีจึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงสัญลักษณ์ของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ว่า ประเพณี หมายถึง แบบความคิด ความเชื่อ การกระทำ ค่านิยม ทัศนคติ ศีลธรรม ระเบียบแบบแผนจารีตที่กระทำในโอกาสต่าง ๆ ลักษณะสำคัญของประเพณีสิ่งที่ปฏิบัติเชื่อกันมานานจนกลายเป็นแบบอย่างความคิดหรือการกระทำที่ได้ สืบต่อกันมาและยังมีอิทธิพลอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นส่วนรวม สิ่งใดเมื่อประพฤติซ้ำ ๆ กันอยู่บ่อย ๆ จนเป็นความเคยชินก็เกิดเป็นนิสัยขึ้นมาเหมือน ๆ กันเป็นส่วนใหญ่ในหมู่คณะ เรียกว่าประเพณีหรือนิสัยสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่า ประเพณีคือความประพฤติของคนส่วนรวมที่ถือกันเป็นธรรมเนียม หรือเป็นระเบียบแบบแผนและสืบต่อกันมาเป็นพิมพ์เดียวกัน และยังคงอยู่ได้ เพราะมีสิ่งใหม่เข้ามาช่วยเสริมสร้างสิ่งเก่าอยู่เสมอและกรรมกลืนเข้ากันได้ดีจนทำให้ประเพณีเดิมยังคงอยู่ต่อไปได้ (ดนัย ไชยโยธา. 2546. 117)

ประเพณีมีความสำคัญต่อมนุษย์หลายประการด้วยกัน คือ 1) ประเพณีเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่สำคัญยิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอดีตและปัจจุบันของคนในสังคมที่มีการสืบทอดต่อกันมาช้านาน 2) ประเพณีจะช่วยควบคุมการประพฤติปฏิบัติของคนในสังคมด้วยประเพณีจะเป็นตัวกำหนดว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก สิ่งใดควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ สิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้คนในสังคมได้มีแบบแผนในการปฏิบัติตนตามที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังไว้ และถ้าหากใครไม่ยอมปฏิบัติตามย่อมได้รับตำหนิ หรือลงโทษจากสังคม 3) ประเพณีจะเป็นตัวเชื่อมความรู้สึกของคนในชาติให้ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียว การประพฤติปฏิบัติใด ๆ ของคนในสังคมที่มีแบบแผนเดียวกันก่อให้เกิดความสนิทสนมเป็นพวกเดียวกันและเสริมความสามัคคีของประเทศชาติ 4) ประเพณีเป็นสัญลักษณ์ที่ชี้แนะให้เข้าใจชีวิต ประเพณีแต่ละอย่างจะแฝงไปด้วยแนวคิดหรือแนวทางการปฏิบัติที่เป็นของตนเอง อีกทั้งขั้นตอนต่าง ๆ ของประเพณียังเป็นสัญลักษณ์ที่จะช่วยทำให้เข้าใจชีวิตได้อย่างลึกซึ้ง เช่น การไว้ผมจุก จะแสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้นยังเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ที่พบเห็นก็จะให้ความเมตตากรุณา 5) ประเพณีเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของไทย และประเพณีจะมีลักษณะเป็นของตนเอง

ที่ไม่ได้ลอกเลียนแบบมาจากชาติใด ซึ่งการมีประเพณีเป็นของตนเองจึงเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ (ชนิษฐา จิตชนะกุล. 2545. 177-178)

ประเพณีของคนไทยจำแนก ออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ประเพณีเกี่ยวกับวงจรชีวิต หรือครอบครัวเป็น ประเพณีที่คนไทยเราได้ปฏิบัติสืบมาตั้งแต่บรรพบุรุษ มีพิธีกรรมมากมายล้วนล้วนเวียนอยู่กับชีวิตของคนเราต่าง ๆ นับว่าสำคัญยิ่ง สำหรับคนไทยจะได้ ปฏิบัติให้เหมาะสมตามโอกาสต่างๆ เพื่อเป็นสิริมงคลให้กับตนเอง 2) ประเพณี เกี่ยวกับเทศกาล มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของการดำเนินชีวิตของสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะประเพณีเกี่ยวกับ เทศกาลต่าง ๆ ที่จัดขึ้นมานั้นต่างมีความผูกพันกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ ขณะเดียวกันงานเทศกาลแต่ ละงานนั้นก็จะเป็นการบอกให้รู้ว่าในรอบปีนั้นสังคมไทยจะมีการรวมกลุ่มเพื่อแสดงออกในด้านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร ก่อให้เกิดสามัคคีกลมเกลียวรักใคร่กัน สิ่งเหล่านี้เป็นเพราะมีการทำงานร่วมกัน มีการวางแผนร่วมกัน เกี่ยวข้องกับเทศกาลที่ปฏิบัติกันจะมีประเพณีนักขัตฤกษ์ กับประเพณีนิยม 3) ประเพณีเกี่ยวกับศาสนา การทำบุญ ตามประเพณีและวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานมาจากพุทธศาสนาต้องประกอบด้วยความรู้ ความเข้าใจถึงเป้าหมายที่ แท้จริงของพุทธศาสนา และวิถีปฏิบัติที่ถูกต้องจึงจะเป็นการอนุรักษ์ พัฒนาประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนจรรโลง รักษาพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนสืบต่อไป (พวงผกา ประเสริฐศิลป์. 2541. 86-99)

ประเพณีมีคุณค่า คือ 1) ด้านวัฒนธรรม คุณค่าด้านวัฒนธรรมมี คือประเพณีมีส่วนควบคุมความประพฤติ ของคนในสังคมให้เป็นผู้ที่ประพฤติตาม ทำนองครองธรรม มีความสงบสุขเกิดขึ้นในสังคม เช่น ประเพณีวันสำคัญ ทางศาสนา เป็นเอกลักษณ์ ของประเทศเพราะเป็นเรื่องของบุคคลและชุมชนที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมกันมาเป็นเวลา ช้านาน เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีบางอย่างเป็นเรื่องย่อกฎเกณฑ์ทางสังคมบางประการเอาไว้อย่างมี ความหมายเรื่องราวของคนในสังคมบางอย่างอธิบายให้เข้าใจได้และจะต้องใช้เวลายาก แต่ประเพณี สามารถสรุป ความหมายออกมาได้โดยบรรจุไว้ในพิธีกรรมแต่ละขั้นตอน เช่น การแต่งงาน การขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น 2) ด้านศาสนา ประเพณีมีคุณค่าต่อศาสนา คือ ประเพณีบางอย่างทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสบายใจ มีสิ่งยึดเหนี่ยวทำให้ จิตใจดี เป็น ผลให้เกิดการปฏิบัติที่ดีตามมาด้วย ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติทำดีอย่างไม่ย่อ สันสนุนคำสอนทาง พระพุทธศาสนาที่ว่า ทำดียอมได้ชั่ว ทำชั่วยอมได้ชั่ว ทำให้ผู้ปฏิบัติมีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตาต่อมนุษย์ เช่น ประเพณีการทวาทน และทำให้ผู้ปฏิบัติได้แสดงความกตเวทิตะต่อผู้มีพระคุณทั้งที่เสียชีวิตไปแล้วยังมีชีวิตอยู่ใน ปัจจุบัน เช่น ประเพณีการทำบุญแก่ ผู้ตาย ประเพณีรดน้ำดำหัว 3) ด้านเศรษฐกิจและการปกครอง คุณค่าด้านนี้ ไม่ แสดงออกโดยตรง ๆ แต่จะแฝงอยู่ในการปฏิบัติ คือ เป็นเครื่องหมายแสดงความผูกพันทางเศรษฐกิจ การปฏิบัติ ประเพณีจะมีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจเสมอ ให้มองที่การแลกเปลี่ยนทางวัสดุที่จะนำมาประกอบพิธีกรรมนั้น ๆ เช่น ค่ายกฐน ค่าสินสอดของฝาก ประเพณีเป็นจุดรวมแห่งความสามัคคีเพราะประเพณีเกิดจากความร่วมใจของคน ในสังคม และประเพณีช่วยเน้นฐานะทางสังคมและความเจริญของประเทศ เพราะประเพณีเป็นเรื่องการสืบทอดต่อ กันมา และเป็นเรื่องการร่วมมือกันของคนในสังคม

สรุปว่า ประเพณี หมายถึงความประพฤติที่คนส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นแบบอันเดียวกัน หรือ เป็นระเบียบแบบแผนที่ดีว่าถูกต้อง ประเพณีมีความสำคัญต่อมนุษย์แสดงให้เห็นถึงอดีตและปัจจุบันของคนใน

สังคมที่มีการสืบทอดต่อกันมา ประเพณีช่วยควบคุมการประพฤติปฏิบัติของคนในสังคม เป็นตัวเชื่อมความรู้สึกของคนในชาติให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียว เป็นสัญลักษณ์ที่ชวนให้เข้าใจชีวิต เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งของไทย ประเพณีของคนไทยเป็นประเพณีที่มีความเกี่ยวข้องกับวงจรของชีวิต เกี่ยวกับเทศกาล และเกี่ยวกับศาสนา ประเพณีมีคุณค่าด้านวัฒนธรรมคือ เป็นตัวควบคุมความประพฤติของคนในสังคมมีความสงบสุขเกิดขึ้นในสังคม คุณค่าด้านศาสนา คือ ประเพณีบางอย่างทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสบายใจ มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ประเพณียังมีคุณค่าทางอ้อมต่อเศรษฐกิจและการปกครอง

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

วัฒนธรรมประเพณีเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ เป็นสิ่งที่สร้างความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคม เป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าและมั่นคง

จากสภาพสังคมของจังหวัดลำพูนที่ก้าวเข้าสู่สังคมพหุวัฒนธรรม ที่เกิดจากประชากรต่างถิ่นได้เคลื่อนย้ายเข้ามาอาศัยเพื่อทำงานในนิคมอุตสาหกรรมและเพื่อการทำธุรกิจ ขณะเดียวกัน วัฒนธรรมตะวันตกที่ไหลบ่าเข้ามาได้ ก่อผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนพื้นถิ่นเดิมของจังหวัดลำพูน ปัญหาดังกล่าวนี้น ควรได้รับการแก้ไขด้วยการปลูกฝังค่านิยมกับกลุ่มเยาวชนใหม่ ให้รู้จักรักและหวงแหนในวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง

ดังนั้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การปลูกฝังค่านิยม 'รักษ์' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน อันจะเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่จะช่วยให้การอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูนให้ยั่งยืน ช่วยลด ปัญหาสังคมลงได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนพิจารณาว่า ควรที่จะเน้นความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคม รวมถึงสถาบันทางศาสนา โดยเริ่มจาก

1. ครอบครัว อันเป็นสถาบันแรกที่จะช่วยขัดเกลาค่านิยมอันพึงประสงค์ให้เกิดแก่บุตรหลานที่จะเติบโตไป ในอนาคต การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมประเพณีโดยใช้สถาบันครอบครัวเป็นฐาน ควรผ่านการเลี้ยงดูของคนใน ครอบครัว กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีพื้นถิ่น ครอบครัว พ่อแม่ญาติพี่น้องควรมีส่วนร่วมกับกิจกรรม นั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมในกิจกรรม หรือการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมนั้น การเป็นต้นแบบที่ดีของบุคคลใน ครอบครัวจะสร้างความเชื่อ ความศรัทธา ความตระหนักให้เกิดการปฏิบัติตามของบุตรหลานต่อไปในอนาคต

2. ชุมชน การปลูกฝังค่านิยมใด ๆ ภายในชุมชนนั้น ควรดำเนินการดังนี้

- 2.1 ผู้นำชุมชนต้นแบบ ผู้นำชุมชนจัดได้ว่ามีบทบาทสำคัญในการดำเนินการและผลักดันให้สำเร็จ โดยผู้นำชุมชนต้องเป็นต้นแบบในการรักษาวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการจัดกิจกรรม สาธารณะ นำเยาวชนเข้ามามีส่วนรวมในการทำกิจกรรม

- 2.2 ประชาชนชาวบ้าน จัดได้ว่าเป็นศูนย์รวมขององค์ความรู้ของชุมชน ดังนั้น ชุมชนต้องจัดห้องเรียน หรือเวทีเพื่อนำองค์ความรู้ของปราชญ์มาถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ เพื่อให้ชนรุ่นใหม่นี้ได้รับองค์ ความรู้และสามารถสืบทอดต่อไปได้

2.3 กำหนดกติกาในการอยู่ร่วมกันของชุมชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงการนำเครื่องมือ อาทิ เครื่องมือสื่อสาร สื่อโซเชียลมาใช้ในการนำเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนได้ดำเนินการ

3. ภาคเอกชน การสร้างค่านิยมการ ‘รักษ์’ วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูนจากภาคธุรกิจนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับเมืองลำพูน ทั้งนี้ จากการเป็นเมืองอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมและบริษัทจำนวนมาก และแต่ละแห่งจะมีพนักงานทั้งที่เป็นคนในพื้นที่และทั้งจากต่างถิ่น ต่างประเทศ ที่เข้ามาทำงานและพำนักอยู่ในเมืองลำพูน ดังนั้น สังคมพหุวัฒนธรรมย่อมเกิดขึ้นตั้งแต่ภายในบริษัทหรือโรงงาน การปลูกฝังค่านิยม ‘รักษ์’ วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน ภายในโรงงานนั้น จึงควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้นโดยองค์กรภาคธุรกิจเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งสามารถกระทำได้ ดังนี้

3.1 ปลูกฝังค่านิยมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ กิจกรรม Corporate Social Responsibility หรือ CSR ซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร

3.2 ปลูกฝังค่านิยมผ่านเครื่องแต่งกาย ซึ่งภาคธุรกิจต่าง ๆ สามารถส่งเสริมการแต่งกายตามวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ ดังเช่นบริษัทบางแห่งที่ให้พนักงานสวมใส่ชุดพื้นเมือง ชุดหม้อฮ่อม ซึ่งเป็นชุดพื้นถิ่นของแต่ละพื้นที่

3.3 ส่งเสริมให้พนักงานได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน ซึ่งสามารถกระทำได้หากผู้บริหารกำหนดนโยบายเพื่อให้พนักงานได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง

4. ภาครัฐ การกำหนดนโยบายของภาครัฐเพื่อการปลูกฝังค่านิยม ‘รักษ์’ วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูนนั้น ควรดำเนินการดังนี้

4.1 กำหนดนโยบายระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อการปลูกฝังค่านิยม ‘รักษ์’ วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน

4.2 กำหนดนโยบายให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยสร้างความตระหนักให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของตนเอง รู้การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีพื้นถิ่นของตน เห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณี

4.3 สนับสนุนงบประมาณเพื่อการปลูกฝังค่านิยม ‘รักษ์’ วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้นต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น หากชุมชนไม่มีงบประมาณเพื่อการส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีแล้วจะทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ ๆ ไม่มีการรับทราบถึงความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง

5. สถาบันศาสนา เป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์และสืบสานมรดกทางศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น ในการปลูกฝังค่านิยม ‘รักษ์’ วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน ควรดำเนินการดังนี้

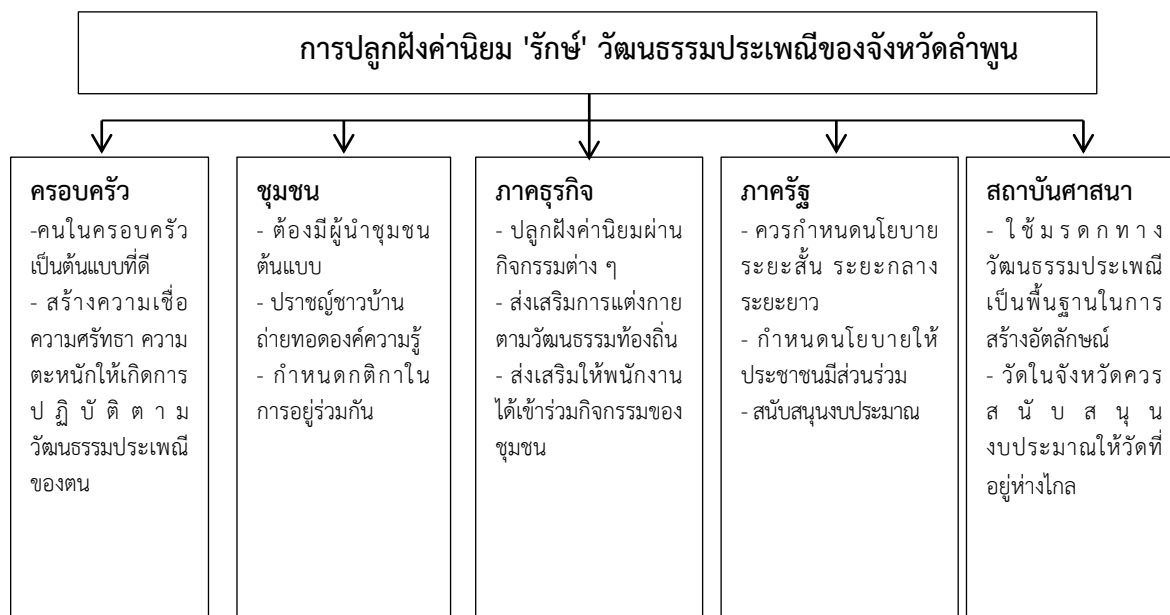
5.1 วัดควรอาศัยมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีของหริภุญชัยที่มีมานานนับพันปีเป็นพื้นฐานในการสร้างอัตลักษณ์อย่างมีคุณภาพ

5.5 การสนับสนุนงบประมาณ วัดในจังหวัดจะเป็นวัดที่มีงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการที่ค่อนข้างมาก ดังนั้น วัดที่มีทุนทรัพย์ดังกล่าว ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้วัดที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลได้จัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี

สำหรับเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้เพื่อการปลูกฝังค่านิยม 'รักษ' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน คือ สื่อออนไลน์ ทั้งนี้ ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารของเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เปิดกว้างและเข้าถึงคนทุกกลุ่มทุกวัย ดังนั้น การใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมการปลูกฝังค่านิยม 'รักษ' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน สามารถจะกระทำได้อย่างง่าย กล่าวคือ เมื่อการสร้างบุคลิกภาพของคนรุ่นใหม่ในโลกแห่งความเป็นจริงกับโลกไซเบอร์หรือโลกเสมือนจริงเกิดขึ้น และทำให้คนอื่นเชื่อตามได้ การใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง อาจเป็นดารา หรือเน็ตไอดอล มาช่วยประชาสัมพันธ์ มาเป็นต้นแบบในการรณรงค์ปลูกฝังค่านิยม 'รักษ' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน จะสามารถสร้างความสนใจและให้สังคมคล้อยตามได้

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาแนวคิดของบทความ ผู้เขียนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ตามแผนภาพดังนี้

จากแผนภาพดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า การปลูกฝังค่านิยม 'รักษ' วัฒนธรรมประเพณีของจังหวัดลำพูน ต้องใช้ความร่วมมือทั้งภาคส่วนของครอบครัว ชุมชน ภาคธุรกิจ ภาครัฐ และสถาบันศาสนา

References

- NSCR – อนาคตไทย อนาคตเรา. (2561). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (10) ประเด็น การปรับเปลี่ยน
ค่านิยมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2561 – 2580. ออนไลน์. แหล่งที่มา <http://nscr.nesdb.go.th>
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด. (2562). แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2561 - 2564)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562. จังหวัดลำพูน : ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ.ลำพูน สำนักงาน
จังหวัดลำพูน.
- เกื้อกูล บำรุงชีพ. (2538). พื้นฐานวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: พิเศษการพิมพ์.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2538). วิทยาการกับการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม. กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงศึกษาธิการ.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2543). หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประจวบ เอี่ยมผู้ช่วย. (2542). ศิลปกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). พจนานุกรมศัพท์ สังคมวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลปการพิมพ์.
- สนธิ สมัครการ. (2534). วัฒนธรรมทางวัฒนธรรมของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.